

Konzularna služba je jedna od značajnijih službi Ministarstva spoljnih poslova koja pruža široku lepezu konzularnih usluga i radnji, kako u Ministarstvu tako i u 87 karijernih diplomatsko-konzularnih predstavništava Srbije u inostranstvu i 68 konzulata sa počasnim konzulom na čelu. Priroda službe je da na svim meridijanima bude danonoćno dostupna državljanima Srbije u zaštiti njihovih interesa i prava u inostranstvu. Rad konzularne službe posebno dolazi do izražaja kada su u pitanju vanredne i nepredviđene situacije kao što su nepogode, ratovi, smrtni slučajevi, žrtve nasilja ili trgovine ljudima, hapšenja, nestanak dokumenata, što angažovanju službe dodatno daje dimenziju humanosti.

Koliki je obim aktivnosti konzularne službe najbolje mogu da ilustruju brojke. Te brojke za 2012.godinu izgledaju ovako:

Odeljenje za konzularne poslove u Ministarstvu je primilo u rad 22.934 zahteva ili akata. U isto vreme diplomatsko-konzularna predstavništva u inostranstvu su primila 90.961 zahtev ili akat.

Retrospektiva značajnijih konzularnih usluga diplomatsko-konzularnih predstavništava u inostranstvu: podneto je ukupno 46.454 zahteva za pasoš, izdato je 12.118 putnih listova državljanima Srbije za povratak u zemlju, izdato je 17.025 viza stranim državljanima za dolazak u Srbiju, primljeno je ukupno 15.114 zahteva u vezi sa državljanstvom, izdato je 9.442 potvrde ili uverenja po raznim osnovama, uručeno je 3.885 sudskih dostava, prosleđeno 3.010 zamolnica inostranim nadležnim organima za pružanje međunarodno pravne pomoći.

Overa dokumenata ili potpisa, tzv. legalizacija je, takođe, značajna konzularna usluga. U Ministarstvu je prošle godine legalizivano 7.785 javnih isprava a u inostranstvu je bilo 34.121 predmeta legalizacije. Konzularna služba je prošle godine bila angažovana na 576 predmeta iz oblasti zaštite i ostvarivanja naslednih prava naših državljana u inostranstvu.

Konzularna služba se bavi i poslovima koji nisu samo administrativno-upravne prirode. Oblast porodičnih odnosa, a posebno odnos roditelja i dece, uvek predstavlja značajan segment angažovanja konzularne službe u saradnji sa domaćim i inostranim nadležnim organima. To su pitanja starateljstva, lišavanja roditeljskog prava, otmice dece, usvajanja, plaćanja alimentacije i druga na kojima se radi obazrivo i često veoma dugo. Takvih predmeta je prošle godine bilo 329.

Postoje diplomatsko-konzularna predstavništva u kojima srpski državljani mogu i da se venčaju. Tako se 348 parova venčalo prošle godine u ambasadama i konzulatima Srbije u inostranstvu. Pored lepih stvari, generalni konzulati, konzulati i konzularna odeljenja ambasada se bave i onim manje lepim, kao što su hapšenja i pritvaranja naših državljana i smrtni slučajevi. Prema evidencijama diplomatsko-konzularnih predstavništava, prošle godine uhapšeno je ukupno 2039 državljana Srbije u inostranstvu. Konzularni predstavnici su učinili 472 posete državljanima Srbije u zatvorima. Izdato je 1848 dokumenata, tzv. sprovodnica za prenos posmrtnih ostataka u Srbiju.

Vanredne i krizne situacije u inostranstvu su poseban izazov za konzularnu službu. Tokom 2012.g. Štab za vanredne situacije u okviru Sektora za konzularne poslove u saradnji sa drugim državnim insitucijama realizovao je akcije evakuacije naših državljana sa porodicama iz Sirije i

povratak turista iz egipatskog letovališta Hurgada.

Jedna od redovnih aktivnosti konzularne službe je i održavanje konzularnih dana, odnosno, organizovanje posete predstavnika ambasade, generalnog konzulata ili konzulata sredinama gde boravi značajniji broj državljana Srbije radi pružanja konzularnih usluga. U toku prošle godine je organizovano 35 takvih konzularnih dana i to na sledećim lokacijama: Geteborg i Malme u Švedskoj, Luksemburg, Segedin u Mađarskoj, Kumanovo u Makedoniji, Bijeljina i Trebinje u BiH, Kempala u Ugandi, Kork u Irskoj, Dubai u UAE i Gran Kanari.

I još jedna veoma važna stvar. Prošle godine je potpisan Sporazum o uzajamnom konzularnom zastupanju sa BiH. Ovim Sporazumom, koji je stupio na snagu 30.novembra 2012.g, omogućeno je da se srpski državljani mogu obratiti za konzularnu zaštitu predstavništvu BiH u onim zemljama gde ne postoje diplomatsko-konzularna predstavništva R.Srbije. U pitanju su sledeće zemlje: Katar, Malezija, Pakistan, Saudijska Arabija i UAE.

Pored konzularnih usluga, značajan segment angažovnja konzularne službe su aktivnosti koje je teško izraziti u brojkama. To su aktivnosti usmerene na saradnju sa srpskom dijasporom, na unapređenje ekonomskih odnosa, saradnju u oblasti kulture i afirmacije srpske kulture u inostranstvu, zaključenje novih konzularnih konvencija i međudržavnih sporazuma iz oblasti viza, readmisije, zapošljavanja, socijalne zaštite i drugih oblasti od značaja za položaj državljana Srbije u inostranstvu.

Modernizacija konzularne službe je stalna briga Ministarstva. Od aprila 2012.g. funkcioniše vizno-infrmacioni sistem, po evropskim standardima, koji je obezbedio elektronsku povezanost diplomatsko-konzularnih predstavništava sa nadležnim organima u zemlji, što je omogućilo bržu i sigurniju obradu zahteva za izdavanje viza za ulazak u Srbiju. Istovremeno, Ministarstvo je pokrenulo inicijativu da se, u saradnji sa nadležnim organima u zemlji, uvede mobilna akvizicijska oprema za podnošenja zahteva za biometrijske putne isprave u diplomatsko-konzularnim predstvništvima. To će umnogome olakšati rad konzularne službe, posebno za prijem zahteva od strane bolesnih, nepokretnih i hendikepiranih lica. Pored navedenog, predstoji digitalizacija matičnih knjiga koje se vode u Ministarstvu i diplomatsko-konzularnim predstavništvima, kao i drugi vidovi modernizacije službe koji treba dodatno da osavremene pružanje konzularnih usluga.

Takođe, Ministarstvo je poslednjih godina značajno proširilo mrežu konzulata sa počasnim konzulima na čelu, koji sa svoje strane doprinose ukupnoj efikasnosti u pružanju konzularne pomoći i zaštite državljana Srbije u inostranstvu.